

REUZENBERENKLAUW: EEN GEVAARLIJKE PLANT

De eerste reuzenberenklauwen werden in de 19de eeuw vanuit de Kaukasus naar Europa gebracht. Zo verschenen deze planten in de Europese botanische tuinen en op grote landgoederen waar deze imposante planten een mooi plaatsje kregen in de siertuin. Aan het begin van de 20ste eeuw begon men echter de gevaren van deze plant te kennen en verdween ze steeds vaker uit de siertuin. Berenklauw heeft zich wel buiten de tuin weten te verwilderen waardoor je ze kan aantreffen langs hagen, bosranden, oevers, spoorwegen, autostrades en wegbermen op voedselrijke en vochtige standplaatsen.

HOE HERKENNEN?

De reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*) behoort tot de familie van de **schermbloemigen**, waar ook bijvoorbeeld fluitenkruid, selder, wortel en peterselie toe behoren. Hun hoogte (tot 5 meter!) en grote blad (tot 3 meter lang) verklaren waarom ze 'reuzen' worden genoemd. De gigantische bloemschermen met tot 100.000 witte bloempjes per plant zijn erg spectaculair.

De samengestelde, grote witte bloemschermen staan hoog boven de bladeren op dikke stengels en bloeien van juni tot juli. Zij ruiken naar anijs.

Indien de zaden zich kunnen ontwikkelen zullen ze zich massaal via de wind verspreiden om dan in het vroege voorjaar te ontkiemen vooraleer de meeste andere planten dat doen. Door hun enorme groeikracht en omvang moeten andere planten in hun omgeving spoedig wijken.

De zaden kunnen bovendien tot 7 jaar hun kiemkracht behouden.

WAT ZIJN DE GEVAREN VOOR DE GEZONDHEID?

De plant scheidt een helder sap af dat stoffen bevat die door zonlicht geactiveerd worden. Sap dat op de huid komt (soms gewoon door een blad aan te raken) veroorzaakt brandwonden. De aanraking van de plant is volkomen pijnloos, de meeste slachtoffers blijven rustig in de zon omdat de brandwonden pas optreden na een kwartier tot twee uur. Daar waar de brandwonden waren, blijft de huid gedurende jaren overgevoelig voor UV-stralen.

De forse bladeren kunnen aantrekkelijk zijn voor kinderen die het tof vinden om zich onder deze reuzen te gaan verstoppen of eronder te spelen. Echter bezitten stengels en bladeren brandharen zoals bij brandnetels. Spijtig genoeg krijg je bij de aanraking van de berenklauw geen onmiddellijke pijnprikkels zoals dat bij netels wel het geval is.

VEILIGHEIDSVOORSCHRIFTEN

Iedereen die in de buurt komt van reuzenberenklauw moet voorzichtig zijn zodat je de planten niet aanraakt met de blote huid. Daarom draag je best altijd beschermende kledij, bij voorkeur van synthetische stoffen en geen katoen of linnen omdat deze natuurlijke stoffen het sap absorberen en plantenharen kunnen er doorheen dringen. Draag ook handschoenen en een beschermbril als je de planten wilt maaien.

Indien je toch in contact komt met de plant, is het belangrijk dat je je huid afschermt van de zon en deze zo vlug mogelijk wast met water en zeep. Nadien hou je deze minstens 48 uur uit het zonlicht. Smeer gevoelige plekken in met zonnecrème. Komt er sap in de ogen, spoel ze dan

overvloedig met water en draag een zonnebril. Aarzel niet om een huisarts of het antigifcentrum (070 245 245 of www.poissoncentre.be) om raad te vragen.

BESTRIJDEN

Voor het bestrijden van de plant geldt de gouden regel: 'beter voorkomen dan genezen'. Zaai of plant geen reuzenberenklauw in uw tuin en wees waakzaam dat u, al dan niet bewust, geen zaden transporteert.

Bestrijden kan door:

- de wortel door te snijden met een scherpe spade, minstens 10 cm onder het bodemoppervlak, dan sterft de plant onmiddellijk. De afgesneden delen van de plant trekt men uit de grond om ze te vernietigen of te laten opdrogen.
- de plant van de wortel af te snijden, dit dient 2 à 3 keer herhaald te worden gedurende enkele jaren. Het zorgt ervoor dat de plant verzwakt en uiteindelijk afsterft.
- op landbouwgrond kan omploegen tot op een diepte van 25 cm een goede bestrijdingsmethode zijn omdat dit leidt tot een sterk verminderde kieming. Men bereikt nog betere resultaten wanneer voorafgaand aan het ploegen de reuzenberenklauwen gemaaid werden.
- mechanisch maaien is nuttig voor het bestrijden van grote populaties. De planten herstellen zich snel door hergroei vanuit de basis en dus moet de bewerking tijdens het groeiseizoen 2 à 3 keer herhaald worden. Dit verhindert dat de planten voedingstoffen opslaan in de wortels en bloeiwijzen en zaad produceren. Indien geregeld herhaald, kan deze methode met een relatief geringe inspanning na enkele jaren leiden tot succes.
- het verwijderen van de schermen kan even doeltreffend zijn als het maaien van de hele plant. Reuzenberenklauw heeft echter een groot regeneratievermogen, waardoor een plant er na zo'n ingreep toch nog geregeld in slaagt te bloeien en rijp zaad te produceren. Een juiste timing is belangrijk. De schermen worden het best afgesneden op het moment dat het eindscherm net begint te bloeien. Zelfs dan is enige regeneratie mogelijk en moeten de planten nadien geregeld geïnspecteerd worden. Deze methode is te beschouwen als een geïmproviseerde oplossing, die toegepast wordt indien vroeger in het jaar beheeringrepen uitgebleven zijn. Afgesneden bloemschermen moeten verzameld en vernietigd worden of laat men opdrogen.
- begrazing is zeer efficiënt voor het bestrijden van grote populaties van invasieve reuzenberenklauw. In principe is het effect van begrazing hetzelfde als bij maaien. De dieren verwijderen de meeste bovengrondse delen van de plant en verhinderen zo fotosynthese, dit leidt tot uitputting van de energiereserves in de wortels. Ervaring is vooral opgedaan met begrazing door schapen, maar ook vee eet de planten zonder probleem op. Deze dieren verkiezen jonge planten, zodat deze methode vooral efficiënt is wanneer de begrazing vroeg in het seizoen begint.